

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

10 FEBRUARI 1960.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 27 november 1891
op de openbare onderstand.

VERSLAG

NAMENS

DE COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID
EN HET GEZIN ⁽¹⁾, UITGEBRACHT
DOOR DE HEER SMEDTS.

DAMES EN HEREN.

In haar vergadering van 17 juni 1959 heeft uw Commissie beraadslaagd over het wetsvoorstel n° 134 en over het daarop door de Regering voorgesteld amendement.

Verscheidene Commissieleden voerden het woord bij een gedachtenwisseling, die was gekenmerkt door hoffelijkheid en door het eensgezinde verlangen een oplossing te vinden voor een kies juridisch vraagstuk.

Na een uiteenzetting door de auteur van het voorstel, verdedigde de Minister het Regeringsamendement dat op 16 juni 1959 werd ingediend.

Uit de beraadslaging blijkt dat het verhaal, door de Commissies van Openbare Onderstand uit te oefenen voor de

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Brunfaut.

A. — Leden : de heer Bode, Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Dexters, Duvivier, Eneman, Lamalle, Moriau, Olislaeger, Smedts, Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vandenhende, Vermaere. — De Cooman, Mevrouwen Fontaine-Borguet en Lambert, de heren Leburton, Messinne, Nazé, Vangraefscheppe, Vercauteren, Wostyn. — Cooremans, Cornet.

B. — Plaatsvervangers : Mevrouwen Craeybeckx-Ory en De Riemaecker-Legot, de heren Devillers, Gendebien, Verboven, Verroken. — Castel, Christiaenssens, Cools, De Pauw, Van Cleemput. — Demuyter.

Zie :

134 (1958-1959) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

— N° 2 : Amendement.

Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

10 FÉVRIER 1960.

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 27 novembre 1891
sur l'assistance publique.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA

COMMISSION DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET
DE LA FAMILLE ⁽¹⁾,
PAR M. SMEDTS.

MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours de sa séance du 17 juin 1959 votre Commission a examiné la présente proposition de loi ainsi que l'amendement présenté par le Gouvernement.

Différents membres sont intervenus dans une discussion empreinte de courtoisie et marquée par le désir unanime de trouver une solution à un problème juridique délicat.

Après l'exposé de l'auteur de la proposition, M. le Ministre a défendu l'amendement du Gouvernement déposé le 16 juin 1959.

Il résulte de cette discussion que le recours à exercer par les Commissions d'Assistance Publique pour les frais

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Brunfaut.

A. — Membres : M. Bode, Mme de Moor-Van Sina, MM. Dexters, Duvivier, Eneman, Lamalle, Moriau, Olislaeger, Smedts, Mme Van Daele-Huys, MM. Vandenhende, Vermaere. — De Cooman Mme Fontaine-Borguet et Lambert, MM. Leburton, Messinne, Nazé, Vangraefscheppe, Vercauteren, Wostyn. — Cooremans, Cornet.

B. — Suppléants : Mmes Craeybeckx-Ory et De Riemaecker-Legot, MM. Devillers, Gendebien, Verboven, Verroken. — Castel, Christiaenssens, Cools, De Pauw, Van Cleemput. — Demuyter.

Voir :

134 (1958-1959) :

— N° 1 : Proposition de loi.

— N° 2 : Amendement.

door hen gedragen kosten, zijn rechtsgrond vindt in artikel 30 der wet van 27 november 1891, gewijzigd bij artikel 13 der wet van 27 juni 1956.

Dit artikel luidt als volgt :

« De terugbetaling van de onderstandskosten, gemaakt ter voldoening aan deze wet, wordt vervolgd, hetzij ten laste van de ondersteunde personen, hetzij ten laste van hen die aan de ondersteunden onderhoudsgeld verschuldigd zijn. Zij kan ook worden vervolgd ten laste van hen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt. »

* *

De kenmerken van het verhaal op diegenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt, gaven aanleiding tot heel wat discussies; men kan ze thans als volgt samenvatten :

a) zoals duidelijk blijkt uit de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot de wet van 5 augustus 1891, geldt het hier een recht, gegrond op de aansprakelijkheid van de dader van het ongeval (zie verklaring van de heer Van Cleemputte in de Kamer, vergadering van 5 augustus 1891, *Parlementaire Handelingen*, 1891, blz. 1741);

b) we staan hier tegenover een rechtstreeks verhaal in deze zin, dat de openbare onderstand het uit eigen naam uitoefent en niet in de plaats wordt gesteld of in de plaats treedt van het slachtoffer (zie « *Répertoire pratique du Droit belge* », v° « assistance publique », n° 228, blz. 455) en ook het arrest van het Hof van cassatie d.d. 30 maart 1944 (*Pas.*, 1944, I. 284).

Bijgevolg moet men het begrip van wettelijke indeplaatsstelling voorgoed laten varen.

Dit principe kan echter nadelige gevolgen hebben voor de Commissies van Openbare Onderstand.

Inderdaad, in een arrest van 9 juni 1958, waarin het herhaalt dat de Commissie van Openbare Onderstand wel degelijk een rechtstreeks en eigen verhaal heeft, wijst het Hof van Cassatie er tevens op dat de Openbare Onderstand geen rechtstreeks en persoonlijk slachtoffer van het ongeval is, en dat de reden, die haar tussenkomst juridisch wettigt, niet de schuld van de dader van het ongeval is doch wel de wettelijke taak die aan de Openbare Onderstand is opgedragen.

Bijgevolg ontzegt het Hof van cassatie aan de Commissies van Openbare Onderstand het recht zich burgerlijke partij te stellen in strafzaken.

De gevolgen van die rechtspraak zijn uiterst ernstig :

a) zij geeft aanleiding tot hoge kosten van dagvaarding, eventueel met aanstelling van pleitbezorger vóór de rechtbank, terwijl het stellen van burgerlijke partij vóór de strafrechten zonder kosten geschiedt;

b) aan het verhaal is al de traagheid van een burgerlijke vordering verbonden en dat is niet erg wenselijk, wanneer men de omvang kent van de kosten die de Commissies van Openbare Onderstand moeten voorschieten en met welke financiële moeilijkheden deze commissies reeds hebben te kampen;

c) de oplossing van het burgerlijk geding blijft hangend totdat de strafrechtelijke vordering is afgehandeld, daar deze alleen beslist over de kwestie van de aansprakelijkheid.

* *

qu'elles supportent trouve son fondement dans l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891 modifié par l'article 13 de la loi du 27 juin 1956.

Cet article stipule :

« Le remboursement des frais d'assistance fait en exécution de la présente loi est poursuivi, soit à charge des personnes secourues, soit à charge de ceux qui leur doivent des aliments. Il peut également être poursuivi à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance. »

* *

Les caractéristiques du recours contre ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance ont fait l'objet de maintes discussions mais peuvent actuellement s'analyser comme suit :

a) comme l'indiquent clairement les travaux préparatoires de la loi du 5 août 1891, il s'agit du droit fondé sur la responsabilité de l'auteur de l'accident (voir déclaration de M. Van Cleemputte à la Chambre, séance du 5 août 1891, *Annales parlementaires*, 1891, p. 1741).

b) c'est un recours direct en ce sens qu'il est exercé par l'assistance publique en nom personnel et non en tant que subrogée ou substituée à la victime (voir *Répertoire pratique du Droit belge*, v° assistance publique, n° 228, p. 455) et arrêt de la Cour de cassation du 30 mars 1944 (*Pas.*, 1944, I. 284).

Dès lors la notion de subrogation légale doit être définitivement écartée.

Mais ce principe entraîne des conséquences dommageables pour les Commissions d'Assistance Publique.

En effet, dans un arrêt du 9 juin 1958 la Cour de cassation tout en répétant que la Commission d'Assistance Publique dispose bien d'un recours direct et propre souligne que l'Assistance Publique n'est pas une victime directe et personnelle de l'accident et que la cause qui juridiquement justifie son intervention n'est pas la faute de l'auteur de l'accident mais bien la mission légale dévolue à l'Assistance Publique.

En conséquence, la Cour de Cassation refuse aux Commissions d'Assistance Publique le droit de se constituer partie civile devant les juridictions répressives.

Les suites de cette jurisprudence sont extrêmement lourdes :

a) il en résulte des frais élevés de citations ou d'assignations avec éventuellement constitution d'avoué devant le tribunal, alors que devant les juridictions répressives la constitution de partie civile se fait sans frais;

b) le recours connaît toutes les lenteurs d'une action civile, ce qui est peu souhaitable quand on sait l'importance des frais que les Commissions d'Assistance Publique sont amenées à avancer et les difficultés de trésorerie qu'elles connaissent déjà;

c) la solution du procès civil est tenue en suspens jusqu'à la clôture de l'action pénale puisque celle-ci seule tranche la question de la responsabilité.

* *

Al is het door de heer Leburton op 18 februari 1959 ingediende wetsvoorstel ingegeven door het gewettigde verlangen, het de Commissies van Openbare Onderstand mogelijk te maken zich vóór de strafgerechten burgerlijke partij te stellen, toch kan het gestelde doel er niet mede bereikt worden en zijn er de volgende opmerkingen bij te maken :

A. — De tekst stelt het principe voorop dat de Commissie van Openbare Onderstand wettelijk in de plaats van de ondersteunde treedt voor al zijn rechten en vorderingen.

1. Vooreerst kan de indeplaatsstelling hier niet worden toegepast. In de « *Pandectes belges* » : subrogation, n° 53, lezen wij immers : « Indeplaatsstelling, of die wettelijk is dan wel bij overeenkomst bepaald, berust op betaling; zonder betaling is er geen indeplaatsstelling mogelijk, daar zij niets anders is dan een modaliteit van betaling ».

De Commissie van Openbare Onderstand heeft echter geen betaling gedaan; zij heeft de last op zich genomen van de kosten der zorgen die het slachtoffer ten gevolge van verwonding of ziekte heeft genoten.

2. De indeplaatsstelling kan niet tot gevolg hebben dat de Commissie van Openbare Onderstand meer recht krijgt dan het ondersteunde slachtoffer.

Indien het slachtoffer in een bepaald geval de helft van de aansprakelijkheid moet dragen, zal de Commissie van Openbare Onderstand bijgevolg steeds maar de helft van haar kosten kunnen verhalen op degene die de verwonding of de ziekte heeft veroorzaakt.

B. — Bij het wetsvoorstel wordt voorgesteld de woorden « gedaan ter uitvoering van deze wet » weg te laten « ten einde dit artikel een ruimere toepassing te geven en het zonder enige betwisting toepasselijk te maken op het bij de wet van 27 juni 1956 ingestelde Speciaal Onderstandsfonds ».

Ten laste van het Speciaal Onderstandsfonds vallen de kosten van onderhoud van de krankzinnige behoeftigen, van de aan geestes- of karakterstoornissen lijdende behoeftige kinderen, van de behoeftige doofstommen, blinden en verminkten of die aan een ernstig en ongeneeslijk lichaamsgebrek lijden, van de behoeftigen die lijden aan een kwaal van tuberculeuze of kankerachtige oorsprong. De schuld voor die kwalen is zelden aan derden te wijten en slechts in uitzonderlijke gevallen zal het Speciaal Onderstandsfonds zich moeten verhalen op degene die bedoelde lichaamsgebreken heeft veroorzaakt.

Bovendien is het onmogelijk bij wijziging van artikel 30 der wet van 27 november 1891 eveneens het verhaal te bedoelen, dat voor het Speciaal Onderstandsfonds is opengesteld bij een andere wet, met name die van 22 december 1956. Bij deze wet immers worden al de artikelen betreffende het Gemeenschappelijk Fonds in de wet van 1891 opgeheven en wordt dus van het Speciaal Onderstandsfonds een afzonderlijke instelling gemaakt die niet kan worden gewijzigd door wijziging van een meer dan 65 jaar oude vroegere wet.

C. — Het derde lid van het voorstel Leburton bepaalt : « De bij het eerste lid bedoelde eis tot terugbetaling verjaart overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek ».

Ongetwijfeld heeft de heer Leburton een einde willen maken aan de onenigheid der rechtsgeleerden door te bepalen dat de eis tot terugvordering van de kosten van steunverlening verjaart na vijf jaar.

Maar zoals de tekst luidt, zijn de kosten uitgesloten die werden verhaald op degenen die voor de verwonding of de ziekte verantwoordelijk zijn, aangezien slechts de in het eerste lid bepaalde vordering is bedoeld.

La proposition de loi déposée par M. Leburton le 18 février 1959 si elle se base sur le motif légitime de permettre aux Commissions d'Assistance Publique de se constituer partie civile devant les tribunaux répressifs ne peut atteindre l'objectif visé et appelle les remarques suivantes :

A. — Le texte établit la subrogation légale dans tous les droits et actions de la personne secourue au bénéfice de la Commission d'Assistance Publique.

1. Tout d'abord, l'idée de subrogation n'est pas applicable en l'espèce. En effet : « La subrogation, qu'elle soit légale ou conventionnelle, est fondée sur un paiement; il ne saurait y avoir de subrogation sans paiement puisqu'elle n'est autre chose qu'une modalité de paiement » (*Pandectes belges* : subrogation, n° 53).

Or, la Commission d'Assistance Publique n'a effectué aucun paiement; elle a supporté les frais des soins prestés à la victime à la suite de la blessure ou de la maladie.

2. La subrogation ne peut avoir pour effet de conférer plus de droit à la Commission d'Assistance Publique qu'à la victime secourue.

Dès lors, si la victime doit dans un cas précis supporter la moitié de la responsabilité, la Commission d'Assistance Publique ne pourra jamais récupérer à charge de l'auteur de la blessure ou de la maladie que la moitié de ses débours.

B. — La proposition de loi suggère la suppression des mots : « fait en exécution de la présente loi » afin d'élargir la portée de l'article 30 et d'assurer sans contestation possible son application au Fonds Spécial d'Assistance créé par la loi du 27 juin 1956.

Le Fonds Spécial d'Assistance intervient pour les frais d'entretien des indigents atteints d'aliénation mentale, des enfants indigents atteints de troubles de l'intelligence et du caractère, des indigents sourds, muets, aveugles, estropiés ou atteints d'une infirmité grave et incurable, des indigents atteints d'une affection d'origine tuberculeuse ou cancéreuse. Ces affections sont rarement dues à la faute d'un tiers et le cas du recours du Fonds Spécial d'Assistance contre l'auteur de ces infirmités ne se posera qu'à titre exceptionnel.

De plus, il est impossible, par modification de l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891 de viser également les recours du Fonds spécial d'Assistance organisés par une autre loi, celle du 22 décembre 1956. En effet, cette loi abroge dans la loi de 1891 tous les articles concernant le Fonds commun et fait donc du Fonds Spécial d'Assistance une création distincte qui ne peut être modifiée par le changement d'une loi antérieure de plus de 65 ans.

C. — Le troisième alinéa de la proposition de M. Leburton stipule : « L'action en répétition prévue par l'alinéa premier se prescrit conformément à l'article 2277 du Code Civil ».

Sans doute, M. Leburton a-t-il voulu mettre fin aux controverses doctrinales et préciser que la prescription de l'action en répétition des frais d'assistance est de cinq ans.

Cependant, par sa rédaction, le texte exclut les frais récupérés à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie puisqu'il ne vise que l'action prévue par l'alinéa premier.

Het is dus volstrekt nodig te bepalen dat de verjaring van toepassing is op laatstbedoeld geval.

**

Derhalve achtte de Regering het nodig op het wetsvoorstel van de heer Leburton een amendement voor te stellen, ten einde het principe van het rechtstreeks verhaal, aangenomen en erkend door de wetgever van 1891 en door de rechtspraak, los van iedere idee van wettelijke indeplaatsstelling, in overeenstemming te brengen met de noodzaak om aan de Commissies van Openbare Onderstand machtiging te verlenen zich burgerlijke partij te stellen. Het enige middel hiertoe is, de Commissie van Openbare Onderstand een vordering te laten instellen alsof zij rechtstreeks door het misdrijf is benadeeld.

Deze oplossing past enerzijds in de wet van 1891, die aan de Commissies van Openbare Onderstand een rechtstreeks verhaal wil toekennen, terwijl zij anderzijds aan de Commissies van Openbare Onderstand ook de mogelijkheid biedt zich burgerlijke partij te stellen.

En door de Commissie van Openbare Onderstand in staat te stellen zich als benadeelde partij te beschouwen, verleent deze tekst haar tevens het recht zich te beroepen op de bepalingen van de wet van 1 juli 1956.

**

Aan het slot van haar beraadslagingen heeft uw Commissie beslist het op 16 juni 1959 door de Regering voorgestelde amendement om advies naar de Raad van State te verzenden.

De Regering heeft de tekst onmiddellijk aan dit hoge rechtcollege voorgelegd, dat er enkele wijzigingen heeft in aangebracht.

De tekst van de Raad van State werd vervolgens door de Regering overgenomen die hem op 27 januari 1960, in de vorm van een amendement aan de Commissie heeft voorgelegd.

Hierna volgt het advies van de Raad van State :

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste vacatiekamer, de 27^e juni 1959 door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin verzocht hem van advies te dienen over een amendement op het wetsvoorstel « tot wijziging van de wet van 27 november 1891 op de Openbare Onderstand », heeft de 23^e juli 1959 het volgende advies gegeven :

Het aan de Raad van State voorgelegde amendement heeft een tweevoudig doel :

- enerzijds wil het dat de vordering tot terugbetaling van onderstandskosten ten laste van derden aansprakelijk voor de verwonding of ziekte welke de steun noodzakelijk heeft gemaakt, welke vordering aan de Commissies van Openbare Onderstand bij artikel 30 van de wet van 27 november 1891 is verleend, zowel voor het strafrecht als voor het burgerlijk gerecht kan worden ingesteld;
- anderzijds wil het dat dezelfde Commissies, ingeval het ondersteunde slachtoffer gedeeltelijk aansprakelijk is, de terugbetaling van al hun kosten kunnen vorderen van de mededader van het ongeval, overeenkomstig de regelen der hoofdelijke aansprakelijkheid.

Het wetsvoorstel dat de HH. Leburton, Bracops en Deconinck op 17 februari 1959 bij de Kamer hebben ingediend, heeft blijkbaar dezelfde strekking. Voorstel en amendement verschillen echter in het aanbevolen systeem.

In het arrest van 9 juni 1958 (*Pas.*, 1958, I, 1108) stelde het Hof van cassatie vast : « ... dat, waar bij artikel 30, tweede lid, van de wet van 27 november 1891 aan de Commissies van Openbare Onderstand het recht toegekend is ten laste van de personen die verantwoordelijk zijn voor de verwonding of de ziekte welke de onderstand nodig gemaakt heeft, de terugbetaling van de ter oorzake daarvan

Il est donc indispensable de prévoir la prescription applicable à ce dernier cas.

**

Dès lors, il a paru nécessaire au Gouvernement de déposer un amendement à la proposition de loi de M. Leburton, afin de concilier, d'une part, le principe du recours direct, admis et reconnu par le législateur de 1891 et la jurisprudence, indépendamment de toute idée de subrogation légale et, d'autre part, la nécessité d'autoriser les Commissions d'Assistance Publique à se constituer parties civiles. Le seul moyen consiste à permettre à la Commission d'Assistance Publique d'agir comme si elle était lésée directement par l'infraction.

Cette solution d'une part cadre exactement avec la loi de 1891 qui entend attribuer aux Commissions d'Assistance Publique un recours direct et permet d'autre part aux Commissions d'Assistance Publique de se constituer partie civile.

Enfin, en permettant à la Commission d'Assistance Publique de se considérer comme personne lésée, le texte lui confère le droit d'invoquer le bénéfice des dispositions de la loi du 1er juillet 1956.

**

A la fin de ses débats votre Commission a décidé de soumettre l'amendement, présenté par le Gouvernement, le 16 juin 1959, pour avis au Conseil d'Etat.

C'est ainsi que le Gouvernement a soumis le texte à cette haute juridiction qui y apporta quelques modifications.

Le texte proposé par le Conseil d'Etat fut ensuite repris par le Gouvernement, lequel l'a soumis à la Commission, sous forme d'amendement, le 27 janvier 1960.

Nous reproduisons ci-dessous l'avis du Conseil d'Etat.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre de la Santé Publique et de la Famille, le 27 juin 1959, d'une demande d'avis sur un amendement à la proposition de loi « modifiant la loi du 27 novembre 1891 sur l'Assistance Publique », a donné le 23 juillet 1959 l'avis suivant :

L'amendement soumis au Conseil d'Etat a un double objet :

- permettre que l'action en remboursement des frais d'assistance à charge des tiers qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité les secours, accordés aux Commissions d'Assistance Publique par l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891, puisse être poursuivie tant devant les juridictions répressives que devant les juridictions civiles;
- permettre, lorsqu'une part de responsabilité incombe à la victime secourue, que les Commissions d'Assistance Publique puissent poursuivre à charge du coauteur de l'accident le remboursement de la totalité de leurs frais, conformément aux règles de la responsabilité *in solidum*.

La proposition de loi, déposée à la Chambre le 17 février 1959, de MM. Leburton, Bracops et Deconinck tend, semble-t-il, aux mêmes fins. La proposition et l'amendement diffèrent cependant quant aux systèmes proposés pour y parvenir.

Dans son arrêt du 9 juin 1958 (*Pas.*, 1958, I, 1108), la Cour de cassation a constaté : « ... qu'en reconnaissant aux Commissions d'Assistance Publique le droit de poursuivre, à charge des personnes responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance, le remboursement des frais que celle-ci a entraînés, l'article 30, deuxième alinéa, de la loi du 27 novembre 1891 a institué une action directe

gedane kosten te vorderen, voormelde bepaling een rechtstreekse vordering ingevoerd heeft welke tot doel heeft, niet de vergoeding van een uit het ongeval voortgevloeide schade, die bewuste Commissies zouden geleden hebben, doch de terugvordering van uitgaven welke die organismen gedaan hebben uit kracht van de hun opgedragen wettelijke taak van bijstandverlening » en dat derhalve « ... tussen het de beklaagden ten laste gelegd misdrijf, aangenomen dat dit bewezen zij, en de door aanlegster aangevoerde schade, geen noodzakelijk verband van causaliteit ligt ». Anderzijds « zijn de Commissies van Openbare Onderstand, noch krachtens artikel 30 van de wet van 27 november 1891, noch krachtens enige andere wetsbepaling in de rechten van de behoeftige gesteld tegen de verantwoordelijke veroorzaker van de verwonding of de ziekte welke de onderstand nodig gemaakt heeft ».

De Commissies van Openbare Onderstand kunnen zich derhalve geen burgerlijke partij stellen tegen de dader van het ongeval.

Daarom doet het wetsvoorstel de Commissies van Openbare Onderstand in alle rechten en vorderingen van de ondersteunde treden.

Indeplaatsstelling uit kracht van de wet zou de Onderstandscmissies immers toelaten zich burgerlijke partij te stellen; in geval van gedeelde aansprakelijkheid echter door slachtoffer en derde, lijkt het met het systeem van het wetsvoorstel voor de Commissies niet mogelijk om hun kosten binnen de grenzen van de uitgesproken veroordelingen, geheel te verhalen.

Het amendement daarentegen strekt ertoe het tot dusver aan de Onderstandscmissies toegekende eigen recht te handhaven, maar wil deze in staat stellen hun verhaalrecht zowel voor de strafrechtbanken als voor de burgerlijke rechtbanken uit te oefenen « overeenkomstig de verordeningen die gelden voor de burgerlijke aansprakelijkheid ».

Uit die tekst evenals uit de verantwoording ervan, blijkt dat de Onderstandscmissies voor de rechtbanken zullen optreden alsof zij benadeelde derden waren en aanspraak konden maken op de rechten en vorderingen die dezen krachtens de regels der delictuele en quasi-delictuele aansprakelijkheid bezitten.

Al vindt het optreden van de Onderstandscmissies zijn rechts-oorzaak in de onderstandplicht welke de wet hun oplegt, het ongeval of de ziekte die dit optreden veroorzaken nopen hen toch tot vaak aanzienlijke kosten.

Juist daarom verclent de wet van 27 november 1891 aan de Commissies een vordering tegen de dader van het ongeval (zie de verklaringen in de Kamer afgelegd door Van Cleemputte en Lejeune, Minister van Justitie, vergadering van 5 augustus 1891).

Daar het Hof van cassatie heeft besloten dat « tussen het ten laste gelegd misdrijf... en de door de Commissie aangevoerde schade, geen noodzakelijk verband van causaliteit ligt », wil het amendement dat ontbrekende oorzakelijk verband leggen.

Om op ondubbelzinnige wijze duidelijk te maken dat de burgerlijke vordering wegens een eventueel misdrijf, zal kunnen worden uitgeoefend volgens de regelen bepaald in de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering, stelt de Raad van State voor de bewoordingen van artikel 4 van die wet te gebruiken.

Het amendement herstelt voorts de verjaring van artikel 2277, die reeds bestond in de wet van 27 november 1891 maar door de wet van 27 juni 1956 was opgeheven.

Als de Regering op de vorderingen, door Onderstandscmissies ingesteld tengevolge van een misdrijf, de verjaringsregelen voor de vorderingen tot herstel van een door een misdrijf toegebrachte schade, wil toepassen, moet zij zulks uitdrukkelijk zeggen en haar amendement aanvullen. In dat verband moge er worden op gewezen dat een door de Senaat in vergadering van 11 juni 1959 goedgekeurd ontwerp van wet, hoofdstuk IV, van de wet van 17 april 1878 door nieuwe bepalingen vervangt. Dit ontwerp is thans aan de Kamer der Volksvertegenwoordigers voorgelegd (*Stuk, Kamer, zittingsjaar 1958-1959, n° 271*).

De Raad van State beveelt voor het amendement de volgende lezing aan :

« Artikel 30 van de wet van 27 november 1891, gewijzigd bij de wet van 27 juni 1956, wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 30. — Onderstandskosten, ter uitvoering van deze wet gemaakt, worden krachtens een eigen recht gevorderd, hetzij tegen de ondersteunde personen, hetzij tegen degenen die hun onderhoud verschuldigd zijn, hetzij tegen degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte welke de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt.

» Wanneer de verwonding of de ziekte het gevolg zijn van een misdrijf, kan de vordering ter zelfde tijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

» De vordering tot terugbetaling verjaart naar gelang van het geval, overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek of overeenkomstig hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering. »

ayant pour objet, non la réparation d'un dommage résultant de l'accident que lesdites Commissions auraient éprouvé, mais la répétition de débours effectués par ces organismes en vertu de la mission légale d'assistance qui leur est dévolue » et que, dès lors, « ... il n'y a pas de lien nécessaire de causalité entre l'infraction reprochée aux prévenus, à la supposer établie, et le dommage allégué par la demanderesse ». D'autre part, « ni en vertu de l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891 ni en vertu d'aucune autre disposition légale, les Commissions d'Assistance Publique ne sont subrogées dans les droits de l'indigent contre l'auteur responsable de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance ».

Les Commissions d'Assistance Publique ne peuvent, dès lors, se constituer partie civile contre l'auteur de l'accident.

C'est pourquoi la proposition de loi prévoit la subrogation de la Commission d'Assistance Publique dans tous les droits et actions de la personne secourue.

La subrogation légale permettrait en effet aux Commissions d'Assistance de se constituer partie civile; par contre, en cas de partage de responsabilité entre la victime et le tiers, il n'apparaît pas que le système de la proposition de loi « autoriserait les Commissions à récupérer la totalité de leurs frais dans la limite des condamnations prononcées ».

L'amendement tend, au contraire, à maintenir le droit propre jusqu'à présent reconnu aux Commissions d'Assistance mais, en outre, à permettre à ces dernières d'exercer leur recours tant devant les juridictions répressives que devant les juridictions civiles « conformément aux dispositions régissant la responsabilité civile ».

Ce texte, ainsi que la justification qui en est donnée, font apparaître que les Commissions d'Assistance viendront devant les tribunaux comme si elles étaient des tiers lésés et pouvaient bénéficier des droits et actions que possède le tiers lésé en vertu des règles de la responsabilité délictuelle et quasi-délictuelle.

Si l'intervention des Commissions d'Assistance trouve sa cause juridique dans la mission légale d'assistance qui leur est dévolue, l'accident ou la maladie qui provoquent leur intervention ne les contraignent pas moins à des frais souvent importants.

C'est pour cette raison que la loi du 27 novembre 1891 leur confère une action contre l'auteur de l'accident (cfr. déclarations à la Chambre de M. Van Cleemputte et de M. Lejeune, Ministre de la Justice, séance du 5 août 1891).

La Cour de cassation ayant constaté qu'« il n'y a pas de lien nécessaire de causalité entre l'infraction reprochée... et le dommage allégué par la Commission », l'amendement entend suppléer à cette absence de lien de causalité.

Pour établir sans équivoque que l'action civile consécutive à une éventuelle infraction pourra s'exercer selon les règles prévues dans la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, le Conseil d'Etat propose de recourir aux termes mêmes de l'article 4 de cette loi.

L'amendement rétablit aussi la prescription de l'article 2277 qui était déjà prévue dans la loi du 27 novembre 1891 mais que la loi du 27 juin 1956 avait abrogée.

S'il entre dans l'intention du Gouvernement d'appliquer aux actions intentées par les Commissions d'Assistance Publique à la suite d'une infraction les règles relatives à la prescription des actions tendant à la réparation d'un dommage causé par une infraction, il importerait de le dire expressément et de compléter l'amendement sur ce point. A cet égard on voudra bien noter qu'un projet de loi voté par le Sénat en sa séance du 11 juin 1959 prévoit le remplacement du chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 par des dispositions nouvelles. Ce projet est en ce moment soumis à la Chambre des Représentants (*Doc. Chambre, session 1958-1959, n° 271*).

Le Conseil d'Etat propose de rédiger l'amendement de la façon suivante :

« L'article 30 de la loi du 27 novembre 1891, modifié par la loi du 27 juin 1956, est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 30. — Le remboursement des frais d'assistance faits en exécution de la présente loi est poursuivi, en vertu d'un droit propre, soit à charge des personnes secourues, soit à charge de ceux qui leur doivent des aliments, soit à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance.

» Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction l'action peut être exercée en même temps, et devant les mêmes juges, que l'action publique.

» L'action en remboursement se prescrit, suivant le cas, conformément à l'article 2277 du Code Civil ou conformément au chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale. »

De kamer was samengesteld uit
de HH.:

F. LEPAGE, raadsheer van State, voorzitter;
A. MAST, raadsheer van State;
P. DE BOCK, raadsheer van State;
A. BERNARD, bijzitter van de afdeling wetgeving;
Ch. VAN REEPINGHEN, bijzitter van de afdeling wetgeving;

Mevrouw:

J. DE KOSTER, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. F. LEPAGE.

Het verslag werd uitgebracht door Mej. M. Th. BOURQUIN, substituant.

De Griffier,
(get.) J. DE KOSTER.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

De 10 augustus 1959.

Voor de Griffier van de Raad van State.

La chambre était composée de

MM.:

F. LEPAGE, conseiller d'Etat, président;
A. MAST, conseiller d'Etat;
P. DE BOCK, conseiller d'Etat;
A. BERNARD, assesseur de la section de législation;
Ch. VAN REEPINGHEN, assesseur de la section de législation;

Madame:

J. DE KOSTER, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. F. LEPAGE.

Le rapport a été présenté par Mlle M. Th. BOURQUIN, substitut.

Le Greffier,
(s.) J. DE KOSTER.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Santé Publique et de la Famille.

Le 10 août 1959.

Pour le Greffier du Conseil d'Etat,

C. ROUSSEAU.

* *

De nieuwe tekst door de Regering op 27 januari 1960, voorgesteld op de vergadering van de Commissie werd eenparig goedgekeurd.

Hij komt hierna voor.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. SMEDTS.

De Voorzitter a.i.,
M.-Th. de MOOR-VAN SINA.

* *

Le texte nouveau présenté par le Gouvernement au cours de la séance de la Commission, en date du 27 janvier 1960 a été adopté à l'unanimité.

Il est reproduit après ce rapport.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. SMEDTS.

Le Président a.i.,
M.-Th. de MOOR-VAN SINA.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Enig artikel.

Artikel 30 van de wet van 27 november 1891, gewijzigd bij de wet van 27 juni 1956, wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Art. 30. — Onderstandskosten, ter uitvoering van deze wet gemaakt, worden krachtens een eigen recht gevorderd, hetzij tegen de ondersteunde personen, hetzij tegen degenen die hun onderhoud verschuldigd zijn, hetzij tegen degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte welke de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt.

» Wanneer de verwonding of de ziekte het gevolg zijn van een misdrijf, kan de vordering ter zelfder tijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

» De vordering tot terugbetaling verjaart naar gelang van het geval, overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek of overeenkomstig hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering. »

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article unique.

L'article 30 de la loi du 27 novembre 1891, modifié par la loi du 27 juin 1956, est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 30. — Le remboursement des frais d'assistance faits en exécution de la présente loi est poursuivi, en vertu d'un droit propre, soit à charge des personnes secourues, soit à charge de ceux qui leur doivent des aliments, soit à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance.

» Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique.

» L'action en remboursement se prescrit, suivant le cas, conformément à l'article 2277 du Code civil ou conformément au chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale. »